

Tegenover de vitaliteit van Elica plaatst u een heel droevige figuur, een collega-regisseur die zijn eigen dood heeft geënceneerd in de hoop op 'postume' erkenning.

„Dat gaat te ver natuurlijk, maar ik moet toegeven dat ik als artiest wel met hem kan meevoelen. Door erkenning tonen anderen wat je bent. Zonder erkenning is een artiest niemand.”

Deze Smamma zegt een paar keer: in Italië zijn de doden de baas. Dat is kennelijk iets dat u graag gezegd wilde hebben.

„Het is zo. In Italië is een versteen-de klasse aan de macht die geen nieuwkomers toelaat.”

Dat is toch het kenmerk van heersende klassen, nieuwkomers weren. Daar heeft u vroeger zelf tegen gerebelleerd.

„Het is nu toch anders. De onderdrukking van nu is vrijwel alomtegenwoordig. In de jaren zestig en zeventig was er veel meer hoop. De jongeren van nu zijn vrijwel verlamd door hun machteloosheid.”

In Nanni Moretti's Il caimano zie je dat ook. Italië is murw en niemand kan de kracht vinden om Berlusconi aan te pakken.

„Ik heb *Il caimano* nog niet gezien, maar ik heb begrepen dat het een nogal pessimistische film is. Ik ben niet pessimistisch. Er is een uitweg, daar ben ik van overtuigd. Alleen wie zelf zoekt, zal hem vinden. Kijk maar naar Elica.”

Toulouse-Lautrec KUNSTHUT ROTTERDAM

...Zandwijk neemt per 1 augustus de artistieke leiding van het ro theater in Rotterdam op zich. Zandwijk is sinds 1998 al aan het theater verbonden als regisseur. Bram de Ronde, hoofd productie bij het gezelschap, is benoemd tot zakelijk leider. Zandwijk (1961) volgt Guy Cassiers op met wie zij de afgelopen acht jaar samenwerkte. (ANP)

Oscillatoren en klikkende bollen

‘Electromagnetic Bodies’ tot 4 juni te in V2 en Tent, Rotterdam. Di-zo 11-18 uur. Inl.: www.V2.nl

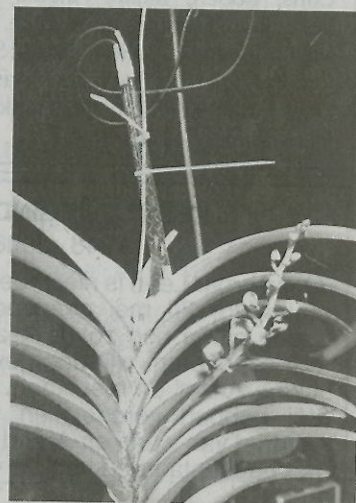
Door INE POPPE

Norman T. White is een Canadese ‘machinekunstenaar’. Op zijn website gebruikt hij de beeldspraak: ‘we fix toasters’. In de jaren zeventig richtte White op de kunstacademie in Toronto een elektronisch knutsellaboratorium op. Zijn invloed op interactiviteit en robotica is internationaal. Oudstudenten van hem geven nu les op Nederlandse kunstacademies, waar pas de laatste jaren meer technisch georiënteerd kunstonderwijs wordt gegeven.

De expositie *Electromagnetic bodies* toont werk van een groep Canadezen rond ‘vader’ White. Deze tentoonstelling, aangevuld met Nederlandse artiesten, is te zien in kunstcentra Tent en V2 te Rotterdam, op loopafstand van elkaar.

Het werk van White staat op een witte sokkel en is zo groot als een schoendoos. Een blok elektronica, vier oscillatoren die uit fase zijn, waaraan twee slanke metalen buizen zijn bevestigd alsof er een tas staat met twee handvaten. Er schieten kleine bolletjes heen en weer langs deze metalen bogen, dit maakt een klikkend geluid – de vier oscillatoren induceren en bepalen de snelheid – deels voorspelbaar, deels niet. De schijnbare eenvoud van het ding, de nutteloze beweging van de heen en weer schietende ringetjes, fascineert (niets fijners dan machines die volledig zinloos zijn). Het werk heet *Abacus*, wat verwijst naar een terraam met een aantal vakken en staafjes met kralen.

Veel kunstwerken zijn resultaten van langdurig onderzoek, bijvoorbeeld naar het creëren van chaotische systemen via eenvoudige principes zoals bij White. In de voor de tentoonstelling gemaakte folder wordt uitgebreid verwezen naar de uitvinder Nikola Tesla (1856-1943). Tesla ontwikkelde het wisselstroomprincipe en de infrastructuur om een betrouwbaar elektriciteitsnet op te zetten. Het is niet vreemd dat kunstenaars geïntrigeerd zijn door deze excentrieke uitvinder, die tijdens zijn le-

Mateusz Herczka: ‘Life Support System: Vanda’ (Foto Jan Sprij)

ven zowel met Marconi als Edison in conflict raakte.

Een van de zalen in Tent is ingericht als bioscoop. De film *Sparks* van AELAB is een videocompilatie over het leven van Tesla.

De expositie in Tent is wit en leeg met een aantal kleinere en grotere objecten, zoals een interactieve wand die reageert op geluid. De Nederlanders Daan Roosegaarde en Peter de Man ontwikkelden een soort in- en uitschuivende bijenkorf bestaande uit rondjes zo groot als een kopje. Deze cirkels schuiven via zuigers heen en weer als je gaat zingen of in je handen klapt. Bij hoge tonen reageert de elektromagnetische wand door de bovenste rijen ‘pixels’ te laten vibreren en klapperen.

Bij binnenkomst in V2 beland je in een tropische onderaardse kelder waar planten aan infusen en machines hangen. In de lucht op een rij, meterslang, zweven een reeks orchideeën van diverse leeftijden. Deze *Vanda Hybrida* van Mateusz Herczka, uitgelicht in het donker als betrof het een filmset, worden om de zoveel minuten besproeid met een dunne waterbries. De planten zijn gekoppeld aan een computer die hun ‘gedrag’ vastlegt en omzet in signalen. Achter de orchideeën is hiervan een interpretatie te zien op een videoscherm: een abstract beeld waarin geclusterde blokjes bewegen.

Bellocchio (Foto AP)

...rijgt hij een sprookjesop- Hij moet de maagdelijk- een prinses bewaken en eert die juist te nemen.”

...hij zich toch zal binden in- velijk, mogen we veronder-

...en. In de film is het huwe- soort schrikbeeld, een in- tit voor normalisatie. Mis- lat ze niet trouwen. Maar . Liefde zelf is een delicaat ht tussen vrijheid en sla-

...t u die energieke ongehoor- d van Elica filmisch vorm-

...t heeft een open construc- ontage is licht en onvoor-

...t (1909-2006)

Amerikaanse dans

...Is *Journey to Accompong Island Possessed* (1969). in Chicago vormde ze in r Dunham Negro Dance e ‘tropische’ dansen die r reis geleerd had meng- t Afro-Amerikaanse sen en mainstream s waardoor een gehele tijl ontstond. In 1938 e stijl tot wasdom in het g’Ya. In 1940 namen en haar groep deel aan re’s zwarte Broadway- abin in the Sky. Haar ei- e’ Le Jazz Hot-From Hai- em maakte van Dunham en geliefd choreografe. inse critici beschouwen : (1946) als haar beste le jaren veertig en vijftig glamoureuze schoon- haar groep over de hele m aan geld te komen serieuze werk danste zij groep ook in nachtclubs lde in films, als in Carni- thm (1939), Star-spang- m (1942), Stormey Wea-

...ther (1943), Casbah (1948), Mambo (1954) en Pardon my Sarong.

In 1967 zei ze de danswereld vaarwel en stichtte zij in het arme, door misdaad geteisterde East St. Louis (Illinois) een volkschool voor de kunsten, de Katherine Dunham Centers for the Arts and Humanities, waar arme kinderen en volwassenen gratis les konden krijgen in dans, Afrikaans haarvlechten, houtsnijden en converseren in het Creools, Swahili, Spaans en Frans. Ook gaf Dunham Oosterse vechtsporten, om „de straatjeugd iets meer opbouwends bij te brengen dan genocide.”

In 1992 haalde zij nog de kranten door als 82-jarige in hongerstaking te gaan tegen de uitzetting van Haïtiaanse bootvluchtelingen. De afgezette Haïtiaanse premier Aristide kwam haar persoonlijk smeken weer te gaan eten. In haar laatste jaren leefde ze in armoede van de giften van vrienden als zanger Harry Belafonte en filmacteur en rapper Will Smith.